

III ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

2010

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ბუკლეგი და ამ ტესტის პასუხების ფურცელი.

გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაქონვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეგი შეგიძლიათ გამოიყენოთ მხოლოდ შავი სამუშაოსათვის!

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტი სამი ნაწილისაგან შედგება: I. ქართული ენა; II. ქართული ლიტერატურა; III. წაკითხულის გააზრება და წერითი დავალება.

I ნაწილის (ქართული ენა) №1 დავალება შემდეგნაირად უნდა შეასრულოთ: მაგალითად, თუ პირველი (1) ხაზგასმული სიტყვისათვის შეარჩიეთ ლექსიკური ერთეული, რომელიც გ) ასოთია აღნიშნული, ამ შემთხვევაში უჯრედების პირველ სტრიქონში X-ით ის უჯრედი უნდა მონიშნოთ, რომელიც „გ“ ასოს შეესაბამება. მეორე სტრიქონში X ნიშანი იმ ასოს ქვეშ უნდა დასვათ, რომელიც მეორე (2) ხაზგასმული სიტყვისათვის თქვენ მიერ შერჩეულ ლექსიკურ ერთეულს შეესაბამება და ა. შ.

თუ პასუხების ფურცელში უჯრედი შეცდომით მონიშნეთ, მაშინ იგი მთლიანად გააშავეთ და იმავე სტრიქონში მონიშნეთ სხვა უჯრედი.

ტესტის I ნაწილის დანარჩენი დავალებებისა და II ნაწილის (ქართული ლიტერატურა) შესრულებისათვის აუცილებელი ინსტრუქციები მოცემულია ბუკლეგში და თან ახლავს შესაბამის დავალებებს. **ყურადღებით გაეცანით ამ ინსტრუქციებს და არ დაგავიწყდეთ პასუხების გადაგანა პასუხების ფურცელში.**

ტესტის III ნაწილი – წაკითხულის გააზრება და წერითი დავალება – ორი დავალებისაგან შედგება. უნდა აირჩიოთ **ერთ-ერთი მათგანი** (ან №1 ან №2) და უნდა შეასრულოთ ამ დავალებაში მოცემული: ა) **წაკითხულის გააზრება** და ბ) **წერითი დავალება**.

წაკითხულის გააზრების შესრულებისას **გაითვალისწინეთ**: თუ თქვენ აირჩიეთ დავალება №1, აღნიშვნები პასუხების ფურცელში გადაიგანეთ **საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას** (დავალება №1 – ა) წაკითხულის გააზრება), ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ აირჩიეთ დავალება №2, აღნიშვნები პასუხების ფურცელში გადაიგანეთ **№2 დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას** (დავალება №2 – ა) წაკითხულის გააზრება). შეგიძლიათ წაკითხულის გააზრების ყველა პასუხი ჯერ ტესტის ბუკლეგში მონიშნოთ და შემდეგ გადაიგანოთ პასუხების ფურცლის სათანადო ადგილას.

წერითი დავალების შავი ვარიანტის დასაწერად ტესტის ბუკლეგში საგანგებოდ ამისათვის გამოყოფილია რამდენიმე გვერდი (გვ. 13-15).

ბახსრობაში: აუცილებელია ყველა პასუხის გადაგანა პასუხების ფურცელში!
გაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომელის პასუხების ფურცელი საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება გაღებანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში **ნაშრომი არ გასწორდება!**

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 4 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ქართული ენა

(4) 1. ტექსტში ხაზგასმული სიტყვების ნაცვლად შეარჩიეთ, ჩამოთვლილთაგან რომელია კონტექსტისათვის უფრო შესაფერისი ლექსიკური ერთეულები.

- ა) ბოძებული; ბ) ვითარდება; გ) იზრდება; დ) ლიცლიცებს; ე) მინიჭებული; ე) ტივტივებს;
 ხ) უბიწო; თ) უზადო; ი) უხიაგო; კ) ყვავის.

საგნობრივ სიმბოლიკაში ყვავილს მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს. აღმოსავლური სამყაროს უმთავრესი საკულტო მცენარეა ლოტოსი. ეს (1)უხინჯო ფორმის უმშვენერესი ყვავილი შლამში (2)ამოდის და წყლის ზედაპირზე (3)დაცურავს. ძველი ეგვიპტელებისათვის იგი ღმერთთაგან იყო (4)მოცემული. ლოტოსი სიცოცხლისა და აღორძინების სიმბოლოს წარმოადგენდა.

თქვენ მიერ შერჩეული პასუხები ხაზგასმული სიტყვების შესაბამისი ნომრების გასწვრივ მოცემულ უჯრედებში აღნიშნეთ X-ით.

	ა	ბ	გ	დ	ე	ვ	ზ	თ	ი	კ
1.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

(10) 2. ტექსტში დაშვებულია მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული და სინტაქსური შეცდომები. ხუთ წინადადებაში თითო-თითო შეცდომაა, ხუთი წინადადება უშეცდომოა. თუ წინადადებაში შეცდომაა დაშვებული, აღნიშვნა **X** გააკეთეთ პირველი რიგის შესაბამის უჯრედში, ხოლო თუ წინადადებაში შეცდომა არაა, აღნიშვნა **X** გააკეთეთ მეორე რიგის შესაბამის უჯრედში.

	I შეცდ.	II უშეცდ.
1. არსენ იყალთოელი ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა XI საუკუნის 60-იანი წლებიდან XII საუკუნის 30-იან წლებამდე.	☐	☐
2. მან საფუძვლიანი განათლება მიიღო კონსტანტინოპოლში, სადაც ბრწყინვალედ დაეუფლა ბერძნულ ენას.	☐	☐
3. აქვე ჩამოყალიბდა არსენი როგორც მრავალ მხრივი მეცნიერი და მწიგნობარი.	☐	☐
4. მან ბერძნულიდან თარგმნა ფილოსოფიური და თეოლოგიური ლიტერატურა, შექმნა ორიგინალური ნაწარმოებები.	☐	☐
5. არსენის ყველაზე დიდი და მნიშვნელოვანი ნაშრომია ფილოსოფიურ ტრაქტატების კრებული „დოგმატიკონი“.	☐	☐
6. მასში შეტანილია ყველაფერი, რაც შეიძლება დაჭირვებოდა მკითხველს ქრისტიანობის არსის გასაგებად.	☐	☐
7. არსენი ზრუნავდა, რომ ქართული ენა ბერძნულივით მოქნილი და გამომსახველობითი ყოფილიყო.	☐	☐
8. იგი იკვლევდა პრობლემებს, რომელიც ქართული გრამატიკული აზროვნების	☐	☐

ნების განვითარებას უკავშირდება.

9. მის მიერ მარჯვედ შექმნილი არაერთი ტერმინი დღესაც იგივე შინაარსით გამოიყენება.

10. სარწმუნო წყაროებით, არსენის სახელს უკავშირდება იყალთოს აკადემიის დაარსება.

(14) 3. ტექსტში დაშვებულია სულ 11 მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომა და სტილისტური ხარვეზი. **გაასწორეთ** ეს შეცდომები და ხარვეზები და **ისე გადაწერეთ ტექსტი**, რომ არც ერთი წინადადების შინაარსი არ შეცვალოთ. თუ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში არ იქნება არც ერთი შეცდომა, დამატებით მოგეცემათ 3 ქულა.

გაითვალისწინეთ, ერთ წინადადებაში შეიძლება შეგხვდეთ ერთზე მეტი შეცდომა ან ხარვეზი.

კატების ოჯახში გამოიყოფა პანტერათა სახეობა რომელსაც მიეკუთვნებიან შემდეგი ცხოველები ღომი, იაგუარი, ვეფხვი და ლეოპარდი. თითოეული მათგანი საუკეთესო მონადირეა. ამ სახეობის ყველაზე დიდი წარმომადგენელია ვეფხვი. ვეფხვები ძლიერი მტაცებლებია და შეუძლიათ საშინლად დიდი ზომის ნადირის დამარცხება. ნანადირევს ვეფხვი რამდენიმე დღის განმავლობაში სჭამს. ნადირობა დამძლევი პროცესია, ამიტომ იგი დრო და დრო ისვენებს. დედა ვეფხვს, რომელსაც ბუნაგის შეცვლა უნდა კისერში ავლებს პირს ბოკვერს და ასე ახდენს მის გადაყვანას.

ვერ ვუარყოფთ, რომ ამ უნიკალურ ცხოველს ადამიანი სერიოზულ საფრთხეს უქმნის. სწორედ ამიტომ ატარებენ საგანგებო ღონისძიებებს ვეფხვების დასაცავად.

(12) 4. წარმოიდგინეთ, რომ თქვენი სკოლის სამეურვეო საბჭომ გამოაცხადა კონკურსი: საუკეთესო ღონისძიება თემაზე – „კულტურული მემკვიდრეობის გაცნობა სულიერი აღზრდის აუცილებელი პირობაა“. კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად შექმენით ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, რამდენად აქტუალურია ეს თემა;
- აღწერეთ, კონკრეტულად რის გაკეთებას აპირებთ;
- დაასაბუთეთ, რა მნიშვნელობა ექნება ამ ღონისძიებას უშუალოდ თქვენი სკოლისათვის.

შეარჩიეთ ოფიციალურ-საქმიანი ტექსტის სტილი. ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული, უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ტექსტში გამოყოფილია ადგილი შავი სამუშაოსათვის, რომელიც არ სწორდება (სურვილის მიხედვით, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ან არ გამოიყენოთ იგი).

გაითვალისწინეთ: არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში ნაშრომი არ გასწორდება!

შავი სამუშაოსათვის

(4) **6. მელიქ-სურხავის სასახლეში დატყვევებულმა ნესტან-დარეჯანმა უთხრა მცველებს:**

„არ ვარგვარ თქვენად დედოფლად, ჩემი გზა კიდევანია;
მაშოროს ღმერთმან მამაცი, პირად მზე, სარო-ტანია!
სხვასა რას მნუკევთ საქმესა, ჩემნი საქმენი სხვანია,
თქვენთანა ჩემი სიცოცხლე არ ჩემი შესაგვანია.

უცილოდ თავსა მოვიკლავ, გულსა დავიცემ დანასა,
თქვენ დაგხოცს თქვენი პატრონი, სოფელს ვერ დაჰყოფთ ხანასა;
ესე სჯობს: მოგცე საჭურჭლე, მძიმე მარტყია ტანასა,
მე გამაპარეთ, გამიშვიტ, თვარა დაიწყებთ ნანასა!“

1. ამოიწერეთ ერთ-ერთი მეტაფორა, რომელიც ნესტანისათვის არასასურველ საქმროს აღნიშნავს.
2. განმარტეთ, რა ხიფათს უქადის მცველებს ნესტანის შესაძლო თვითმკვლელობა.
3. განმარტეთ, რას სთხოვს ნესტანი მცველებს განძის სანაცვლოდ.
4. დაასახელეთ, ნესტანის რა თვისება ჩანს ტექსტის ამ მონაკვეთში.

(3) **7. ყურადღებით წაიკითხეთ მონაკვეთი დავით გურამიშვილის „დავითიანიდან“:**

იქმოდე გულის თქმისასა გემოვნებისა თმენასა,
თავს თაფლი, ბოლოს ძირმწარე ნუ გეტკბილები ენასა;
გულით უფრთხოდე ყურითა სასაფრხოს სიტყვის სმენასა,
მით შეაყრები საყვარელს, შენს ღამაზს სულის ღხენასა!
ყმაწვილი უნდა სწავლობდეს საცნობლად თავისადაო:
ვინ არის, სიდამ მოსულა, სად არის, წავა სადაო;
ვინცა ქმნა თიხა ჭურჭელად, რას უძღვის ხელფასადაო;
ვით რემა ხნარცვს არ ჩავარდეს, ულაგმო და უსადაო.

1. გადმოეცით თქვენი სიტყვებით პირველი სტრიქონის შინაარსი.
2. ამოიწერეთ სტრიქონი, რომელიც სიმბოლურად გამოხატავს ღმერთთან მიახლოებას.
3. განმარტეთ, რა არის სწავლის დანიშნულება ტექსტის ამ მონაკვეთის მიხედვით (ციტირება დაუშვებელია!).

(3) **8. ყურადღებით წაიკითხეთ ნაწყვეტი ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსიდან „რად ჰყვედრი კაცსა...“:**

რად ჰყვედრი კაცსა, ბანოვანო, პირუმტიცობას?
თუ ემდური შენ ტრფიალისა ცვალებადს გრძნობას,
რომ არ გემსჭვალვის საუკუნო ტრფიალებითა?
ჰგავს, არ პასუხს სცემ შენ მას სულით მშვენიერთა.
სიღამაზეა ნიჭი მხოლოდ ხორციელების
და, ვით ყვავილი, თავის დროზე მსწრაფლად დატკნების,
აგრეთვე გულიც, მხოლოდ მისდა შენამსჭვალე,
ცვალებადია, წარმავალი და უმტიცები!

1. განმარტეთ, რას უპირისპირებს ავტორი მიწიერ სიყვარულს.
2. ამოიწერეთ პირველი სტროფიდან სტრიქონი, რომელშიც ჩანს მამაკაცის „პირუმტიცობის“ მიზეზი.
3. დაასახელეთ, ხორციელი სიყვარულის რა თვისებას აღნიშნავს ავტორი (ციტირება დაუშვებელია!).

(3) **9. ილია ჭავჭავაძის მოთხრობაში „ოთარაანთ ქვრივი“ არჩილი მიმართავს კესოს:**

– გული, ესე იგი, ის მადლი, რაც ენას და ხელს უნდა ასაქმებდეს, მართლა რომ აღარ არის, ან არის და დამუნჯებულია, დაყრუებულია, თითქო იმათაც და ჩვენც მოგუკვდომოდეს, თუ მართლა არა, ერთი ნახევარი მაინც. ამ ცალთვალა და ცალყურა ნახევრით-და ვცხოვრობთ და ვკითხულობთ ერთმანეთს. აქ ცდომა უეჭველია, იმიტომ რომ სწორედ ის თვალთ დახუჭვილი, ის ყურია დახშული, რომელიც სჭრის სხვის ხედვად, სხვის სმენად. გული რა არის? მარტო ერთადერთი კაცი რომ ყოფილიყო ქვეყანაზედ,

გულიც არ იქნებოდა. გული მადლია, და მადლი მარტო ორს შუა ჰსაქმობს. ორნი მაინც უნდა იყვნენ, რომ მადლი მოჰხდეს, იმიტომ, რომ მადლი ერთისაგან გაწირვას და მეორისაგან შეწირვას ერთსა და იმავე დროს...

1. *გადმოეცით*, რა აზრის გამოხატვა სურს ავტორს შემდეგი სიტყვებით: „მადლი მარტო ორს შუა ჰსაქმობს“.
2. *განმარტეთ*, რა საზოგადოებრივი პრობლემის შესახებ მსჯელობს არჩილი (ციტირება დაუშვებელია!).
3. *დაასახელეთ* ლიტერატურული მიმართულება, რომელსაც მიეკუთვნება ეს ტექსტი.

(3) 10. **ვაჟა-ფშაველას პოემაში „გველის მჭამელი“ ვკითხულობთ:**

...და კოშკი დაფიქრებული
ხეობას დაჰმზერს მადლითა.
კოშკში მოსჩანან ქალები,
როგორც ყვავილნი მთისანი, –
სძლევენ მტერს, თუ ვერ ხევესურნი,
მათ სასაუბრო ის არი...
ზოგები სხედან ფიცარზე,
ჰბჭობენ, თან ჰქსოვენ წინდასა,
ისინიც სამშობლოსადა
ლოცვას ამბობენ წმინდასა.

1. *დაასახელეთ*, რა მხატვრული საშუალებაა გამოყენებული პირველ სტრიქონში.
2. *განმარტეთ*, რა არის კოშკში შეფარებული ქალების შემფოთების მიზეზი (ციტირება დაუშვებელია!).
3. *განმარტეთ*, რის მეშვეობით ცდილობენ ქალები სამშობლოს დახმარებას.

(4) 11. **კონსტანტინე გამსახურდიას რომანში „დიდოსტატის მარჯვენა“ მეფე გიორგი ამბობს:**

„სიყრმე და სიჭაბუკე საქართველოს შევალიე, მაგრამ ქართლელები „აფხაზს“ მე-
დახდნენ, ხოლო აფხაზები – „ქართლელების მსტოვარს“ მიწოდებდნენ ბაგრატიონს,
ლაზს. დამანელა აზნაურებისა და სარდლების კინკლაობამ... ჩვენში ყოველ ნაბიჭვარს
აზნაურობა სწყურია, ყოველ ნაცარქექიას – სარდლობა. მუდამ ბიზანტიელებს
ეგებოდნენ ფეხქვეშ ჩვენი სულელი აზნაურები და ღორმუცელა ეპისკოპოზები, მეფეები
მწვანე ეტლებს მიეტრფოდნენ და ბიზანტიურ ხარისხებს, ამიტომაც არ მიყვარდა
პაპაჩემი – გურგენ მაგისტროსი, მამაჩემი – ბაგრატ კურაპალატი, და მცხეთიდან
გაქცევის წინაღამეს ჩემს ვაჟს წავეკიდე, ბაგრატს“.

1. *განმარტეთ*, რა აზრის გამოხატვა სურს მეფე გიორგის პირველი წინადადებით (ციტირება დაუშვებელია!).
2. *ამოიწერეთ* სიტყვა, რომლის მეშვეობითაც გიორგი გამოხატავს საკუთარ ემოციურ დამოკიდებულებას შინაფეოდალური აშლილობის მიმართ.
3. *დაასახელეთ* მეფის ოჯახის წევრთა თვისება, რომელზედაც მიანიშნებს გიორგი ამ მონოლოგში (ციტირება დაუშვებელია!).
4. *განმარტეთ*, საქართველოს რა საგარეო-პოლიტიკური მდგომარეობა ჩანს ამ მონოლოგში.

(2) 12. **გალაკტიონ ტაბიძის ლექსში „შერიგება“ ვკითხულობთ:**

ტოტებს ქარისას გადაჰყვა მარტი,
თეთრ ტანსაცმელში მე მოვირთვები
და წავალ ქარში, როგორც მოცარტი,
გულში სიმღერის მსუბუქ ზვირთებით.

1. *დაასახელეთ*, რა მხატვრული საშუალებაა გამოყენებული პირველ სტრიქონში.
2. *განმარტეთ*, ლირიკული გმირის რა განწყობილებაა გამოხატული ამ სტროფში.

III. წაკითხულის გააზრება და წერიტი დავალება

აირჩიეთ ორი დავალებიდან ერთ-ერთი და მხოლოდ ის შეასრულეთ!

წაკითხულის გააზრების შესრულებისას **გაითვალისწინეთ:** თუ თქვენ აირჩიეთ დავალება №1, აღნიშვნები პასუხების ფურცელში გადაიტანეთ საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას (დავალება №1 – ა) წაკითხულის გააზრება), ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ აირჩიეთ დავალება №2, აღნიშვნები პასუხების ფურცელში გადაიტანეთ №2 დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას (დავალება №2 – ა) წაკითხულის გააზრება).

დავალება № 1

„ვეფხისტყაოსანში“ მოთხრობილია ტარიელისა და ავთანდილის ფრიდონთან მისვლის ამბავი:

რა გათენდა, გაემართნეს, წაიტანეს ასმათ თანა,
ნურადინის ქვეყანამდის შეისვინათ მათ უკანა;
მუნ ვაჭარმან ოქროს ფასად ცხენი მისცა, არ უძღვანა;
ავთანდილ კმა ყოლაუზად, სხვამცა ვინღა წაიტანა!
იარეს და ზედა შეჰხდეს ნურადინის მეჯოგეთა;
ჯოგი ნახეს, მოეწონა, ფრიდონისთვის ეაგეთა.
მუნ ავთანდილს ინდო ეტყვის: „გაქმნევ კარგთა სიშმაგეთა,
მოდი, ფრიდონს ველადობნეთ, ჯოგსა მისსა მივადგეთა!
ჯოგი წავუღოთ, მოსრულნი ვესმით ჯოგისა წადებად,
გამომემართვის საომრად, ველთა სისხლითა დაღებად,
ანაზღად გვიცნობს, გაკრთების, გულსა შეჰკლამის დაღებად“ –
ამოა კარგი ღაღობა, ღაღსა შე-ვე-იქმს ღაღებად!
დაუწყეს პერობა ტაიჭთა ფრიდონის უკეთესებსა,
მუნ მეჯოგეთა ფანოსი შეექმნა, ეკრა კვესებსა,
უყვიღეს: „ვინ ხართ, მოყმენო, ვინ იქმთ საქმესა ზესებსა?
ჯოგი მისია, ვინ მტერსა ჰკრავს ხმალსა, არ აკვნესებსა!“
მათ მშვილდები დაიწვადეს, მეჯოგეთა გაეკიდნეს,
მეჯოგენი მიიზახდეს, ხმანი მათნი გაადიდნეს:
„გვიშველეთო, გვიშველეთო, მეკობრეთა ამოგვეწყვიდნეს!“
ხმა შეიქმნა, შეიყარნეს, ფრიდონს ჰკადრეს, არ დაჰრიდნეს.
შეეკაზმა ფრიდონ, შეჰჯდა, შეკაზმული გამოვიდა,
ხმა შეიქმნა, შეიყარნეს, რაზმი ველთა დაჰფარვიდა.
იგი მზენი მოეგებნეს, ვის ზამთარი ვერ დაზრვიდა,
დაეხურა ზარადები, პირსა მათსა უფარვიდა.
რა ტარიელ ფრიდონ იცნა, თქვა: „ვნახეო, ვინცა მინა“.
მუზარადი მოიხადა, გაიდიმნა, გაიციანა;
ფრიდონს უთხრა: „რასა ჰკლამი, ჩვენი მოსღვა რას გეწყინა?
პურად ავი მასპინძელი მოგვეგებვი ომად წინა!“
ფრიდონ ფიცხლა გარდაიჭრა, დავარდა და თაყვანის-სცა, –
იგინცა გარდაუხდეს, მოეხვივნეს, – აკოცისცა.
ფრიდონ ღმერთსა ხელ-აპყრობით უსაზომო მადლი მისცა;
დიდებულნი აკოცებდეს, იცნობდიან იგი ვისცა.
ფრიდონ უთხრა: „რასა სდევით, მოგელლოდი უწინარე,
მე მზა ვარო, სამსახური თქვენი რამცა დავიზარე!“
ჰგვანდა, თუმცა შეყრილ იყვნეს ორნი მზენი, ერთი მთვარე,
ერთმანერთი დააშვენეს, გაემართნეს, იქცეს გარე.
ფრიდონის სახლსა გარდახდეს ორნივე, ტურფად გებულსა.
ტარიელ დაჯდა საჯდომსა, ოქსინო-გარდაგებულსა;
ახლოს დაისვამს ავთანდილს, მისსა ძმად-შეფიცებულსა;
მათ უძღვნეს იგი აბჯარი ფრიდონს, ჭაბუკად ქებულსა.

უთხრეს: „ჯეროთ უამად არა გვაქვს სხვა შენთვის არმადანია, მაგრა ტურფანი მრავალნი ქვე სამე გვისხენ სხვანია“. მან დასდვა პირი მიწასა, არ დაიყოვნა ხანია: „ჩემთვის ამისი ბოძება არს თქვენი შესაგვანია“.

გამოისვენეს მას ღამით ფრიდონის მასპინძლობითა; აბანოს ბანნა, აავსნა შესამოსლისა ძღვნობითა, დამოსნა ტურფა-ტურფითა, ერთმანერთისა მჯობითა, თვალ-მარგალიტი ღარიბი უძღვნა ოქროსა გობითა.

ა) წაკითხულის გააზრება:

დავადლების შესასრულებლად ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – X.

უპასუხეთ შემდეგ კითხვებს:

- (1) 13. ვაჭართათვის დამახასიათებელ რა თვისებას გვიჩვენებს ავტორი პირველ სტროფში?
 - ა) სიბრიყვეს.
 - ბ) სიუხვეს.
 - გ) სიხარბეს.
 - დ) სიჯიუტეს.
- (1) 14. რას სთავაზობს ტარიელი ავთანდილს მეორე სტროფში?
 - ა) გაეხუმრონ მეჯოგეებს.
 - ბ) გაეხუმრონ ფრიდონს.
 - გ) შეაშინონ მეჯოგეები.
 - დ) შეაშინონ ფრიდონი.
- (1) 15. რა ხერხით აპირებს ტარიელი ფრიდონის გამოყვანას სასახლიდან?
 - ა) ბრძოლის დაწყებით.
 - ბ) თავდასხმის გათამაშებით.
 - გ) მეჯოგეთა ამოწყვეტით.
 - დ) ცხენების დაფრთხობით.
- (1) 16. რომელი სტრიქონი გამოხატავს ფრიდონის ხასიათის თვისებას?
 - ა) „დაუწყეს პყრობა ტაიჭთა ფრიდონის უკეთესებსა“.
 - ბ) „მუნ მეჯოგეთა ფანოსი შეექმნა, ეკრა კვესებსა“.
 - გ) „ჯოგი მისია, ვინ მტერსა ჰკრავს ხმალსა, არ აკვნესებსა“.
 - დ) „ხმა შეიქმნა, შეიყარნეს, ფრიდონს ჰკადრეს, არ დაჰრიდნეს“.
- (1) 17. რომელ სტრიქონში იყენებს ავტორი ტროპულ მეტყველებას?
 - ა) „მეჯოგენი მიიზახდეს, ხმანი მათნი გაადიდნეს“.
 - ბ) „შეეკაზმა ფრიდონ, შეჯდა, შეკაზმული გამოვიდა“.
 - გ) „იგი მზენი მოეგებნეს, ვის ზამთარი ვერ დაზრვიდა“.
 - დ) „დაეხურა ზარადები, პირსა მათსა უფარვიდა“.
- (1) 18. ტარიელის რა თვისება ჩანს მის სიტყვებში: „პურად ავი მასპინძელი მოგვეგებვი ომად წინა“?
 - ა) ვაჟკაცობა.
 - ბ) თავმდაბლობა.
 - გ) იუმორი.
 - დ) ცინიზმი.
- (1) 19. რატომ შესწირა ფრიდონმა ღმერთს „უსაზომო მადლი“?
 - ა) იმიტომ, რომ მეჯოგეების შიში არ გამართლდა.
 - ბ) იმიტომ, რომ მტერთან შებრძოლებას გადაურჩა.

- გ) იმიტომ, რომ საკუთარი სამეფო დაიცვა.
- დ) იმიტომ, რომ სასურველი სტუმრები ეწვივნენ.

- (1) 20. ტროპული მეტყველების რომელ საშუალებას იყენებს ავტორი სიტყვებში: „შეყრილ იყვნეს ორნი მზენი, ერთი მთვარე“?
- ა) გაპიროვნებას.
 - ბ) ეპითეტს.
 - გ) მეტაფორას.
 - დ) შედარებას.
- (1) 21. რას გულისხმობს ფრიდონი სიტყვებში: „ჩემთვის ამისი ბოძება არს თქვენი შესაგვანია“?
- ა) იმას, რომ ასეთი ძვირფასი საჩუქარი გადამეტებული პატივია მისთვის.
 - ბ) იმას, რომ რაინდებმა მათთვის შესაფერისი საჩუქარი მიართვეს ფრიდონს.
 - გ) იმას, რომ ფრიდონი მათთვის შესაფერისი საჩუქარს მიართმევს მეგობრებს.
 - დ) იმას, რომ ძვირფასი საჩუქრების ბოძება რაინდთათვის ჩვეული ამბავია.
- (1) 22. ფრიდონის რა თვისება ჩანს ბოლო სტროფში?
- ა) გულუხვობა.
 - ბ) ვაჟკაცობა.
 - გ) მიმტევებლობა.
 - დ) შორსმჭვრეტელობა.

ბ) წერითი დავალება:

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებულნი, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გამწვანდება, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალკე ცალკე მოცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ტესტში დატოვებულია ფურცლები შავი სამუშაოსათვის, რომელიც არ სწორდება (სურვილის მიხედვით, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ან არ გამოიყენოთ ისინი).

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ და ნუ დაჯღაბნით.

წერითი დავალების მაქსიმალური ქულაა 25.

გაანალიზეთ მოცემული მონაკვეთი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ ტარიელის მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ ფრიდონის მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ, რა მხატვრული საშუალებებითაა გამოხატული ავტორის სათქმელი. **თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!**

დავალება № 2

რომანში „გვადი ბიგვა“ ლეო ქიაჩელი მოგვითხრობს – გონა სალანდია აღშფოთებულია იმით, რომ კოლექტივმა მისი კამეჩი ტყიდან ჯირკების გამოსატანად გამოიყენა:

კამეჩი ჯირკეში იყო შებმული, მშვიდად იღბა თავისთვის და იცოხნიდა... გვადი წამოდგა და კამეჩისკენ მიიქცა. ერთი გრძლად ამოიოხრა „ჰეეს“ დაყოლებით და ზოსიმეს მისაშველებლად კამეჩს მეორე მხრით ამოუდგა. ამანაც თოკს შეხსნა დაუწყო.

– უცნაურია ერთი რამე, ზოსიმე... – დაბალი ხმით მიმართა ცოტა ხნის შემდეგ გვადიმ ზოსიმეს, – ამ კამეჩისათვის სულერთია კოლექტივისა იქნება ის, გონასი თუ, სიტყვაზე, ჩემი ან შენი... ხედავ, როგორ მშვიდად სდგას და იცოხნის... გონასთვის კი, ან, სიტყვაზე, შენთვის თუ ჩემთვის, ეს სულაც არ არის სულერთი. აბა, თუ მეტყვი, რატომ არის ასე?..

ზოსიმემ ამ დროს საბელები შეხსნა კამეჩს.

– გეყოფა ამდენი ლაქლაქიო. – გაჯავრებით უთხრა გვადის და მოხსნილი საბელი ესროლა, კისერზე ქამანდასავით ჩამოაცვია.

ამ დროს კოლმეურნეობის თავმჯდომარე გერაც მიუახლოვდა მათ.

– ეს კამეჩი შენ გარეკე, გვადი, და ახლავე პატრონს მიჰგვარე! – უბრძანა მან გვადის...

გვადიმ გონას კამეჩი წინ გაიგდო, მინდორი გაიარა და ძირს სოფლის შუაგულისაკენ დაეშვა. ისეთი გზა აირჩია, რომელიც მის ჯარგვალს ჩაუვლიდა. სანამ გონამდე მიაღწევდა, უნდოდა გზადაგზა თვალი გადაეველო თავის კარმიდამოსთვის და შეემოწმებინა, ბალები შინ დაბრუნებულები იქნებოდნენ თუ არა...

ერთ ჩასავალთან ნიკორა შესდგა... მერე ზანტად დაეშვა. გვადის თვალწინ კარგა მოზრდილი ტიკივით გაბერილი ცური კამეჩის უკანა ფეხებშუა შექანავდა, აქეთ-იქით ბარძაყებზე ტლაშუნი გაადინა. გვადის ყურადღება მიიპყრო.

– ბიჭოს, ამას ეს რა ჰქონებია! – გაუკვირდა გვადის და როცა კამეჩი მთელი ტანით ძირს დაეშვა, მიუახლოვდა და ცურზე ხელი ამოუსვა.

– ყოჩად, ნიკორავ! – შეაქო კამეჩი, როცა ხელში რძით სავსე მკვრივი ცური მოხვდა.

ახლა ამაზედაც აზრები აშაღნენ გვადის:

– ჰეე, საცა სამართალია, ამისთანა კამეჩი გონას კი არა, გვადის უნდა ჰყავდეს. გონას რად უნდა? თვითონ ხომ არ დაღვეს ამხელა ყაზახი რძეს? მისი სასმელი არაყი და ღვინოა, თუ ვაჟკაცია. რაც შეეხება ტასიას, გვადიმ კარგად იცის მისი გემოვნება: ტყემალი და წიწაკით შეზავებული ღობიო აჭამე და მეტი არაფერი უნდა... ნაიამ კი დიდი, დიდი დღეში ერთი ჭიქა დალიოს, თუ რძის სმა ჯერ კიდევ არ მიუტოვებია... სულ სხვა ამბავი სჭირს გვადის: მისი ხუთი ბაღლი ისეთ პასაკში არიან, რომ უთუოდ რძით უნდა იკვებებოდნენ. ერთი ქეციანი თხა რომ ჰყავს, ის, აბა რას აუვა ამდენ პირს!.. და აი, ნამდვილი უსამართლობა სწორედ ეს არის! იმას ჰყავს, ვისაც არ სჭირია, და იმას კი არა ჰყავს, ვისაც სჭირია...

და გერას თუ ნამდვილი სოციალისტობა უნდა, ეს კამეჩი გონას უნდა წაართვას და გვადის მისცეს... აბაა!

– ჰაი, გიდი, რატომ გვადი არ არის კოლექტივის თავმჯდომარე, რომ ქვეყანა ისე გაასწოროს, ვერც კი იცნოს კაცმა...

– ჰოდა, რატომ გონა სალანდიას ჰყავს კამეჩი და რატომ გვადი ბიგვას კი არა? რატომ?

– ამისთანა საქონელს გვადი, რა თქმა უნდა, ბაზარში კი არ გაიყვანს გასაყიდად. ზედ გადაყვება და გონაზე ნაკლებად არ მოუვლის. ვითომ ვერ მოუვლის თუ? ამდენ რძეს თუ მისცემს, რას მიქვიან, ვერ მოუვლის!.. ამისთანა ცური განძია, განძი ოჯახისათვის!

გვადის დახარბებული თვალები ნიკორას ცურისათვის ვერ მოეწევიტა. ხან მარჯვნივ მოუვლიდა და შეხედავდა, ხან მარცხნიდან შეავლებდა თვალს.

– ჰოოჰო, აი მესმის... ჩვენი დიდი კათხაც კი, უხმარი რომ ჰყიდა კედელზე, მგონი, ისიც კი აავსოს თავამდე! იმ კათხიდან კი გამოვა: მაწონი, რამდენიც გინდა, სამი თუ არა, ორი სულგუნი მაინც, თითოეულს თუმნობის კვალობაზე რომ ჰყიდიან ბაზარში, იმისთანა... ხაჭო უანგარიშო. წაქა კიდევ ცალკე, – ვინ ოხერი მიეკარება თუ არა... ჰოოჰო, ბუთქია კი დაისვამს ღარს. სამ-ოთხ დღეში უშველებელი ძაღლი დადგება!.. წაქა მისწრებაა!.. ბიჭებიც ისე მალე დაიზრდებიან, როგორც სიზმარში იცის ხოლმე: თითოეულს თვალის დახამხამებაში თითო წელიწადი მიემატებათ, სანამ დავაჟკაცდებიან. მაშინ ყოველ დღეს ხუთი შრომადღე თუ ოჯახში შემოიტანეს, გვადის სიმდიდრე მთელ ეზოშიც კი აღარ დაეტევა. შარშან შრომადღეზე იძლეოდნენ: ფულად რვა მანეთს და ამის გარდა კიდევ სიმინდს, ღობიოს, ცოტა ბრინჯს და სხვა ამისთანას. გვადის ყოველ დღეს მოუწევდა ხუთჯერ რვა მანეთი და ასე გამრავლებული ცალკე სიმინდი და ღობიო. ეს შარშანდელი ზომით. წელს ამბობენ, თერთმეტი მანეთი მოუწევსო შრო-

მადლეს!.. ეს კი გამოდის ხუთჯერ თერთმეტი! ამდენს ვერც კი იანგარიშებს გვადი!.. ხედავ, რა შესძლება ერთ კამენს? მაგრამ გონას ხელში გამოუყენებელი რჩება ასეთი განდი, რადგანაც ერთი ვაჟიც კი არ ჰყავს მაგ უბედურს და რძემ ისე რა მოგება უნდა მისცეს!

სად არის კაცი, ეს უსამართლობა რომ გამოასწოროს და გონას ნიკორა გვადის მისაკუთროს!

ასე ანგარიშობდა გვადი და ცურზე მიშტერებული თვალები უფრო და უფრო უფართოვდებოდნენ, ნერწყვის ყლაპვას ვერ აუდიოდა.

თავის ჯარგვალს რომ დაუახლოვდა, კამენი შეაყენა. ეზოსკენ პირი მიიბრუნა და ბაღებს უხმო. პასუხი არავინ გასცა. კიდევ უხმო. ახლაც პასუხი არ იყო. მაშინ გვადიმ გულჩათხრობილად მიმოიხედა და იქაურობა ოდნავ მოხუჭული თვალებით დახვერა.

მცირე ხნის სიჩუმის შემდეგ ისევ ჯარგვლისკენ მიიქცა და ახლა უფრო ხმამაღლა გასძახა:

– რომელი ხარ მანდ! აქეთ გამომაყურე!

ახლაც არავინ გასცა პასუხი.

ცხადი იყო, გვადის ბაღლები ჯერ კიდევ შინ არ დაბრუნებულიყვნენ.

გვადიმ ერთხელ კიდევ ჩამოაგდო სიჩუმე და გამახვილებულ თვალებს დაცქვეტილი ყურებიც მიაშველა, ახლო-მახლო ხომ ვინმე არ ჭაჭანებსო.

მერე ნიკორას გაგაზე მოფერებით შეუსვა ხელი და დაბალი, ტკბილი ხმით მიმართა:

– მოო, შენ კი გენაცვალე... აქეთ, ჭირიმეო, – და თავის ეზოში შეუძღვა.

...არ გასულა ხანი, რომ გონას ნიკორა გვადის ჯარგვლის წინ მდგარი ხურმის ხის ძირში იდგა. დიდი კათხა მომარჯვებული გვადი ცურთან მიჯდომილად და გამაღებული სწველიდა.

ა) წაკითხულის გააზრება:

დავალების შესასრულებლად ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – **X**.

უპასუხეთ შემდეგ კითხვებს:

(1) 13. რით შეიძლება აიხსნას ის, რომ ზოსიმე გვადის მსჯელობას „ლაქლას“ უწოდებს?

- ა) იმით, რომ გვადის მსჯელობა არალოგიკურია.
- ბ) იმით, რომ გვადის მსჯელობა არაფრისმთქმელია.
- გ) იმით, რომ გვადის მსჯელობა მაღალფარდოვანია.
- დ) იმით, რომ გვადის მსჯელობა მწარე სიმართლეა.

(1) 14. რატომ აირჩია გვადიმ ისეთი გზა, „რომელიც მის ჯარგვალს ჩაუვლიდა“?

- ა) იმიტომ, რომ გონას კამენის მითვისება ჰქონდა გადაწყვეტილი.
- ბ) იმიტომ, რომ ეს გზა ყველაზე მოკლე იყო.
- გ) იმიტომ, რომ საკუთარი სახლ-კარისათვის თვალის შევლება სურდა.
- დ) იმიტომ, რომ უკვე გადაწყვეტილი ჰქონდა კამენის მოწველა.

(1) 15. გვადის რა თვისება ჩანს მის მსჯელობაში, როდესაც იგი სამართლიანობის აღდგენის მოტივით ცდილობს გაამართლოს საკუთარი საქციელი?

- ა) თვალთმაქცობა.
- ბ) სიბრიყვე.
- გ) სილანრე.
- დ) უსაქმურობა.

(1) 16. როგორ ესმის გვადის სოციალიზმის არსი?

- ა) მდიდარს უნდა ჩამოერთვას ქონება და გადაეცეს კოლექტივს.
- ბ) მდიდარს უნდა ჩამოერთვას ქონება და გადაეცეს ღარიბს.
- გ) ღარიბების კეთილდღეობაზე თვითონ ღარიბებმა უნდა იზრუნონ.
- დ) ღარიბების კეთილდღეობაზე მდიდრებმა უნდა იზრუნონ.

- (1) 17. **რას მიგვანიშნებს ავტორი პერსონაჟის სიტყვებით:** „ჰაი, გიდი, რატომ გვადი არ არის კოლექტივის თავმჯდომარე, რომ ქვეყანა ისე გაასწოროს, ვერც კი იცნოს კაცმა“?
- გვადის გულწრფელად სურს სოციალისტური წყობის გამარჯვება.
 - გვადის სურს კეთილდღეობის მისაღწევად ძალაუფლების გამოყენება.
 - გვადის სურს თანასოფელთათვის სიღარიბის თავიდან აცილება.
 - გვადის სურს ქვეყნის საკეთილდღეოდ კოლმეურნეობების გაძლიერება.
- (1) 18. **რომელ ფრაზაში მიმართავს ავტორი ჰიპერბოლიზაციის ხერხს?**
- „ჩვენი დიდი კათხაც კი... აავსოს თავამდე“.
 - „თვალის დახამხამებაში თითო წელიწადი მიემატებათ“.
 - „ყოველ დღეს ხუთი შრომადღე თუ ოჯახში შემოიტანეს“.
 - „თუმნობის კვალობაზე რომ ჰყიდიან ბაზარში“.
- (1) 19. **რა მიზანს ისახავს გვადი ბიგვა, როდესაც ამბობს – „გოჩას ხელში გამოუყენებელი რჩება ასეთი განძი“?**
- სურს, გაამართლოს თავისი საქციელი.
 - სურს, გოჩას ქონება გაანიავოს.
 - სურს, სოფელში სამართლიანობა აღადგინოს.
 - სურს, სოციალისტური წესრიგი დაამყაროს.
- (1) 20. **გვადის ხასიათის რა თვისებას გამოხატავს ფრაზა:** „ცურზე მიშტერებული თვალეპი უფრო და უფრო უფართოვდებოდნენ“?
- სიბრიყვეს.
 - სიმარჯვეს.
 - სიძუნწეს.
 - სიხარბეს.
- (1) 21. **რის საზგასასმელად იყენებს ავტორი ფრაზას:** „ბაღლები ჯერ კიდევ შინ არ დაბრუნებულნიყვენ“?
- ბავშვები ვერ შეძლებენ მამის გაკიცხვას.
 - ბავშვები ვერ შეძლებენ მამის გარჯის დაფასებას.
 - ბავშვები ვერ შეძლებენ მამის მიშველებას.
 - ბავშვები ვერ შეძლებენ მამის შექებას.
- (1) 22. **„სიბრძნე სიცრუისას“ პერსონაჟთა რომელი გამონათქვამი გამოხატავს ტექსტის მთავარ სათქმელს?**
- „არა კაცს კარგის მოქმედისათვის კარგი არ უქმნია...“
 - „მიწაში თუნდა ოქრო იდვას, თუნდა ქვაო...“
 - „საქონელი ბევრი სჯობს, თუ კაცი კარგა იხმარებს...“
 - „ცოდვის უამესი ცოტა ხანს არა არის რა...“

A series of horizontal dashed lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

A series of horizontal dashed lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

ქართული ენა და ლიტერატურა

III ვარიანტი (შეფასების სქემა)

ქართული ენა

1. 1. – თ); 2. – გ); 3. – ვ); 4. – ა).
2. I შეცდ. 3, 5, 6, 7, 9; II უშეცდ. 1, 2, 4, 8, 10.
3. კატების ოჯახში გამოიყოფა პანტერათა სახეობა, რომელსაც მიეკუთვნებიან შემდეგი ცხოველები: ლომი, იაგუარი, ვეფხვი და ლეოპარდი. თითოეული მათგანი საუკეთესო მონადირეა. ამ სახეობის ყველაზე დიდი წარმომადგენელია ვეფხვი. ვეფხვები ძლიერი მტაცებლები არიან და შეუძლიათ ძალიან დიდი ზომის ნადირის დამარცხება. ნანადირევს ვეფხვი რამდენიმე დღის განმავლობაში ჭამს. ნადირობა დამღლევი პროცესია, ამიტომ იგი დროდადრო ისვენებს. დედა ვეფხვი, რომელსაც ბუნაგის შეცვლა უნდა, კისერში ავლებს პირს ბოკვერს და ასე გადაჰყავს. ვერ უარყოფთ, რომ ამ უნიკალურ ცხოველს ადამიანი სერიოზულ საფრთხეს უქმნის. სწორედ ამიტომ ატარებენ საგანგებო დონისძიებებს ვეფხვების დასაცავად.

ქართული ლიტერატურა

5. შუშანიკის აზრით, ფიზიკური ტანჯვის გზით იგი მიადწევს სასუფეველს (სამოთხეს, იმკვეცი ნიურ ნეტარებას...). ვარსკენის სიტყვებში ჩანს აგდებული (ცინიკური, სარკასტული, ირონიული...) დამოკიდებულება ქრისტიანული რწმენის მიმართ. დედოფლის საწამებლად ვარსკენი ბრძანებს, შიმშილით მოკლან დედოფალი.

1. სასუფეველს _____ 1ქ.
2. აგდებული _____ 1ქ.
3. შიმშილს _____ 1ქ.

6. ნესტანისთვის არასასურველ საქმროს აღნიშნავს მეტაფორა „პირად მზე“ („სარო-ტანი“). ნესტანის შესაძლო თვითმკვლევლობა მცველებს სიკვდილით დასჯას უქადის (ნესტანის თვითმკვლელობის შემთხვევაში მეფე მათ დახოცავს, დასჯის...). ნესტანი განძის სანაცვლოდ მცველებს სთხოვს, გააპარონ. ტექსტის ამ მონაკვეთში ჩანს ნესტანის მოხერხებულობა (საზრიანობა, გამჭრიახობა, გონიერება...).

1. „პირად მზე“ („სარო-ტანი“) _____ 1ქ.
2. სიკვდილს _____ 1ქ.
3. გაუშვან (გაათავისუფლონ) _____ 1ქ.
4. საზრიანობა _____ 1ქ.

7. ნებისყოფით დათრგუნე საკუთარი გულისთქმა (დაითმინე სიამოვნების სურვილი). „მით შეყრები საყვარელს, შენს ღამაზს სულის ღხენასა“. სწავლის დანიშნულება არის საკუთარი თავის შეცნობა (ცხოვრებაში საკუთარი ადგილის პოვნა, საკუთარი დანიშნულების, ადგილის გარკვევა სამყაროში...).

1. არ აჭყვე საკუთარ გულისთქმას _____ 1ქ.
2. მით შეყრები საყვარელს, შენს ღამაზს სულის ღხენასა _____ 1ქ.
3. საკუთარი თავის შეცნობა _____ 1ქ.

8. ავტორი ხორციელ სიყვარულს უპირისპირებს მარადიულ ტრფიალებას. „ჭგავს, არ პასუხს სცემ შენ მას სულით მშვენიერთა“. ავტორი ამკვეციური სიყვარულის ცვალებადობას (წარმავლობას) აღნიშნავს.

1. მარადიულ სიყვარულს _____ 1ქ.
2. ჭგავს, არ პასუხს სცემ შენ მას სულით მშვენიერთა _____ 1ქ.
3. წარმავლობა _____ 1ქ.

9. სიტყვებში „მაღლი მარტო ორს შუა ჰსაქმობს“ იგულისხმება: სიკეთე ორი ადამიანის ურთიერთობისას წარმოიშობა. არჩილი მსჯელობს საზოგადოების გაუცხოების (ხიდჩატეხილობის

პრობლემის) შესახებ (ადამიანები ერთმანეთს ვეღარ უბეზენ). ეს ტექსტი მიეკუთვნება რეალისტურ მიმართულებას.

1. სიკეთე ურთიერთობაში წარმოიშობა -----1ქ
2. ხიდჩატეხილობის -----1ქ
3. რეალიზმი -----1ქ

10. პირველ სტრიქონში გამოყენებულია გაპიროვნება. კოშკში შეფარებული ქალების შეშფოთების მიზეზი არის ის, რომ ხევსურები საბრძოლველად არიან წასულნი (სამშობლოს განსაცდელი, მტრების თავდასხმა სამშობლოზე...). ქალები სამშობლოს დახმარებას ღოცვით ცდილობენ.

1. გაპიროვნება -----1ქ
2. ხევსურ მებრძოლთა ბედი -----1ქ
3. ღოცვით -----1ქ

11. მეფე გიორგის სურს გამოხატოს აზრი, რომ ქვეშევრდომები არ ენდობოდნენ (სათანადოდ არ აფასებდნენ, თავის მეფედ არ მიიჩნევდნენ). საკუთარ ემოციურ დამოკიდებულებას შინაფეოდალური აშლილობის მიმართ გიორგი გამოხატავს სიტყვით „დამანელა“. ამ მონოლოგში გიორგი მიანიშნებს საკუთარი ოჯახის წევრთა მლიქვნელობის (კარიერიზმის, პატივმოყვარეობის) შესახებ. ამ მონოლოგში ჩანს ბიზანტიის გავლენა საქართველოზე.

1. არ ენდობოდნენ -----1ქ
2. დამანელა -----1ქ
3. მლიქვნელობაზე -----1ქ
4. დამოკიდებულება ბიზანტიაზე -----1ქ

12. პირველ სტრიქონში გამოყენებულია მეტაფორა. ამ სტროფში გამოხატულია ლირიკული გმირის საზეიმო (ღალი, ამაღლებული...) სულიერი განწყობილება.

1. მეტაფორა -----1ქ
2. საზეიმო -----1ქ

წაკითხულის გააზრება

(დავალება №1)

13. გ) -----1ქ	14. ბ) -----1ქ	15. ბ) -----1ქ	16. გ) -----1ქ	17. გ) -----1ქ
18. გ) -----1ქ	19. დ) -----1ქ	20. გ) -----1ქ	21. ბ) -----1ქ	22. ა) -----1ქ

(დავალება №2)

13. ბ) -----1ქ	14. გ) -----1ქ	15. ა) -----1ქ	16. ბ) -----1ქ	17. ბ) -----1ქ
18. ბ) -----1ქ	19. ა) -----1ქ	20. დ) -----1ქ	21. ა) -----1ქ	22. დ) -----1ქ

№ 4 დავალების შეფასების კრიტერიუმები
(საერთო ოთხივე ვარიანტისათვის)

მაქსიმალური ქულა – 12.

I. კრიტერიუმი

№	ტექსტის ორგანიზება	ქულები
1.	ტექსტი <i>ორგანიზებულია</i> და პასუხი გაცემულია <i>სამივე</i> მითითებაზე.	3
2.	ტექსტი <i>ორგანიზებულია</i> და პასუხი გაცემულია <i>ორ</i> მითითებაზე ან პასუხი გაცემულია <i>სამივე</i> მითითებაზე, მაგრამ ტექსტი <i>არ არის</i> სათანადოდ ორგანიზებული.	2
3.	ტექსტი <i>ორგანიზებულია</i> , მაგრამ პასუხი გაცემულია მხოლოდ <i>ერთ</i> მითითებაზე ან პასუხი გაცემულია <i>ორ</i> მითითებაზე, მაგრამ ტექსტი <i>არ არის</i> სათანადოდ ორგანიზებული.	1
4.	ტექსტი <i>არ არის</i> სათანადოდ ორგანიზებული და პასუხი გაცემულია მხოლოდ <i>ერთ</i> მითითებაზე ან/და დავალება არაადეკვატურადაა გაგებულნი.	0 ნაწერი არ სწორდება

II. კრიტერიუმი

№	დასაბუთება	ქულები
1.	<i>კარგად</i> არის დასაბუთებული <i>სამივე</i> მითითება.	3
2.	<i>კარგად</i> არის დასაბუთებული <i>ორი</i> მითითება და მესამე – <i>ნაწილობრივ</i> .	2
3.	<i>კარგად</i> არის დასაბუთებული <i>ერთი</i> მითითება და <i>ნაწილობრივ</i> არის დასაბუთებული დანარჩენი ორიდან <i>ერთი მაინც</i> ან <i>ორი</i> მითითება <i>კარგად</i> არის დასაბუთებული, მაგრამ <i>ერთი</i> საერთოდ <i>არ არის</i> შესრულებული.	1
4.	<i>ნაწილობრივ</i> არის დასაბუთებული <i>სამივე</i> მითითება ან <i>კარგად</i> არის დასაბუთებული მხოლოდ <i>ერთი</i> მითითება, დანარჩენი <i>ორი</i> საერთოდ <i>არ არის</i> შესრულებული.	0

III. კრიტერიუმი

№	ლექსიკა და სტილი	ქულები
1.	ნაშრომში აზრი ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდაა გამოხატული, შერჩეულია დასმული ამოცანის შესაფერისი სტილი, დაცულია ნაშრომის სტილისტური ერთგვაროვნება. გვხვდება ორიოდ სტილისტური ხარვეზი.	2
2.	ნაშრომში აზრი გასაგებია, მაგრამ ლექსიკა მწირია, გვხვდება სტილისტური ხარვეზები.	1
3.	ნაშრომი სტილისტურად გაუმართავია.	0

IV. კრიტერიუმი

№	მორფოლოგია, ორთოგრაფია, სინტაქსი	ქულები
1.	არ არის დაშვებული <i>ორზე მეტი</i> შეცდომა.	3
2.	არ არის დაშვებული <i>ოთხზე მეტი</i> შეცდომა.	2
3.	არ არის დაშვებული <i>ექვსზე მეტი</i> შეცდომა.	1
4.	დაშვებულია <i>ექვსზე მეტი</i> შეცდომა.	0

V. კრიტერიუმი

№	პუნქტუაცია	ქულები
1.	არ არის დაშვებული <i>სამზე მეტი</i> შეცდომა.	1
2.	დაშვებულია <i>სამზე მეტი</i> შეცდომა.	0

წერიტი დავალების შეფასების კრიტერიუმები (საერთოა ოთხივე ვარიანტისათვის)

წერიტი დავალების მაქსიმალური ქულაა **25**. უპირველეს ყოვლისა, გამსწორებელმა უნდა განსაზღვროს, უპასუხებს თუ არა ნაწერი მოცემულ დავალებას.

თუ აბიტურიენტის ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებული, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს, დაიწერება 0 ქულა და ნაწერი აღარ გასწორდება.

თუ ნამუშევარი დავალებას უპასუხებს, იგი უნდა გასწორდეს ქვემოთ მოცემული შეფასების სქემის მიხედვით.

I კრიტერიუმი

№	<i>დავალების ადეკვატურად გაგება და გააზრება</i>	<i>ქულები</i>
1.	დავალების პირობა ადეკვატურადაა გაგებულ, ტექსტი ღრმადაა გააზრებული, ნაშრომში იგრძნობა ავტორის უმთავრესი სათქმელისა და ემოციური მიზანდასახულობის წვდომა.	4
2.	დავალების პირობა და ტექსტი ადეკვატურადაა გაგებულ.	3
3.	დავალების პირობა და ტექსტი მთლიანობაში ადეკვატურადაა გაგებულ და გააზრებული, თუმცა <i>ერთ</i> შემთხვევაში შეინიშნება დავალების პირობის ან ტექსტის არაადეკვატური გაგება.	2
4.	<i>ერთზე მეტ</i> შემთხვევაში დავალების პირობა ან/და ტექსტი არაადეკვატურადაა გაგებულ.	1
5.	ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებულ.	0 ნაწერი აღარ სწორდება

II კრიტერიუმი

№	<i>ნაშრომის აგება</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომი უპასუხებს <i>სამივე</i> მითითებას და კარგადაა ორგანიზებული, მონაკვეთები თანამიმდევრულად და ლოგიკურად ენაცვლება ერთმანეთს, აბზაცები სწორადაა გამოყოფილი. <i>დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.</i>	3
2.	ნაშრომი უპასუხებს <i>სამ</i> მითითებას, თუმცა ნაწილობრივ დარღვეულია ტექსტის ლოგიკა ან/და ზოგან აბზაცები არასწორადაა გამოყოფილი; ან ნაშრომი უპასუხებს <i>ორ</i> მითითებას და კარგადაა ორგანიზებული, მონაკვეთები თანამიმდევრულად და ლოგიკურად ენაცვლება ერთმანეთს, აბზაცები სწორადაა გამოყოფილი.	2
3.	ნაშრომი უპასუხებს <i>ორ</i> მითითებას, თუმცა ნაწილობრივ დარღვეულია ტექსტის ლოგიკა ან/და ზოგან აბზაცები არასწორადაა გამოყოფილი; ან ნაშრომი უპასუხებს <i>ერთ</i> მითითებას და კარგადაა ორგანიზებული, მონაკვეთები თანამიმდევრულად და ლოგიკურად ენაცვლება ერთმანეთს, აბზაცები სწორადაა გამოყოფილი.	1
4.	ნაშრომი უპასუხებს <i>ერთ</i> მითითებას, თუმცა ნაწილობრივ დარღვეულია ტექსტის ლოგიკა ან/და ზოგან აბზაცები არასწორადაა გამოყოფილი.	0

III კრიტერიუმი

№	<i>მოსაზრებების არგუმენტირება და ადეკვატური ციტირება</i>	<i>ქულები</i>
1.	მსჯელობა <i>სამივე</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია (არგუმენტირებულია) და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით.	6
2.	მსჯელობა <i>ორი</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითებაზე მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით.	5
3.	მსჯელობა <i>ორი</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითება საერთოდ არ არის შესრულებული (პერიფრაზია ან მსჯელობა ორიოდე წინადადებითაა გადმოცემული).	4
4.	მსჯელობა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით, ხოლო <i>ორ</i> მითითებაზე მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით.	3
5.	მსჯელობა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით, <i>მეორე</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითება საერთოდ არ არის შესრულებული (პერიფრაზია ან მსჯელობა ორიოდე წინადადებითაა გადმოცემული).	2
6.	<i>სამივე</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით.	1
7.	<i>ორი</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითება საერთოდ არ არის შესრულებული; ან მსჯელობა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით, ხოლო დანარჩენი მითითებები საერთოდ არ არის შესრულებული; ანდა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო დანარჩენი მითითებები საერთოდ არ არის შესრულებული.	0

IV კრიტერიუმი

№	<i>ტექსტის მხატვრული თავისებურებების შეფასება</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში <i>გამოყოფილია</i> ტექსტის <i>არაერთი</i> მხატვრული თავისებურება და მსჯელობა დასაბუთებულია კონკრეტული მაგალითებით.	2
2.	ნაშრომში <i>გამოყოფილია</i> ტექსტის <i>ერთი</i> მხატვრული თავისებურება და მსჯელობა დასაბუთებულია კონკრეტული მაგალითით.	1
3.	ნაშრომში <i>გამოყოფილია</i> ტექსტის მხატვრული თავისებურებები, მაგრამ არ არის დასაბუთებული კონკრეტული მაგალითებით; ანდა ნაშრომში არ არის <i>გამოყოფილი</i> ტექსტის მხატვრული თავისებურებები.	0

V კრიტერიუმი

№	<i>დამოუკიდებელი აზროვნება და ზოგადი განათლება</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, შეხედულებათა და შეფასებათა არაშაბლონურობა და ზოგადი განათლება.	3
2.	ნაშრომში <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, თუმცა <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება; ანდა ნაშრომში <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, შეხედულებათა და შეფასებათა არაშაბლონურობა, თუმცა <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება.	2
3.	ნაშრომში <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარიც; ან <i>არ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, თუმცა <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება; ანდა ნაშრომში <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, მაგრამ <i>არ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება.	1
4.	ნაშრომში <i>არ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, აგრეთვე <i>არ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება.	0

VI კრიტერიუმი

№	<i>ფაქტობრივი შეცდომები</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში <i>არ არის</i> დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა.	1
2.	ნაშრომში <i>დაშვებულია</i> ფაქტობრივი შეცდომა.	0

VII კრიტერიუმი

№	<i>ლექსიკა და სტილი</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში აზრი ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდაა გამოხატული, შერჩეულია დასმული ამოცანის შესაფერისი სტილი, აგრეთვე დაცულია ნაშრომის სტილისტური ერთგვაროვნება, გვხვდება ორიოდ სტილისტური ხარვეზი.	2
2.	ნაშრომში აზრი გასაგებია, მაგრამ ლექსიკა მწირია, გვხვდება რამდენიმე სტილისტური ხარვეზი.	1
3.	თხზულება სტილისტურად გაუმართავია.	0

VIII კრიტერიუმი

<i>№</i>	<i>სინტაქსური კონსტრუქციები</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ერთი</i> სინტაქსური შეცდომა.	2
2.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ორი</i> სინტაქსური შეცდომა.	1
3.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ორზე მეტი</i> სინტაქსური შეცდომა.	0

IX კრიტერიუმი

<i>№</i>	<i>მორფოლოგია, ორთოგრაფია და პუნქტუაცია</i>	<i>ქულები</i>
1.	არ არის <i>ოთხზე მეტი</i> ამ ტიპის შეცდომა.	2
2.	არ არის <i>ცხრაზე მეტი</i> ამ ტიპის შეცდომა.	1
3.	დაშვებულია <i>ცხრაზე მეტი</i> ამ ტიპის შეცდომა.	0